

ISQM1 ÉS A MIR

Barsi Éva
Szakmai alelnök
MKVK

М И Р!

ДРУЖБА!

Miről lesz szó?

ISQM1 standard célja, tartalma

Kockázatalapú megközelítés

Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat komponens

Hogyan vonatkozik az egyedül dolgozó könyvvizsgálókra?

Elérhető segédletek

1

**ISQM 1 standard
célja, tartalma**

Mi változott?

ISQC1 minőségellenőrzési standard 2011-2023

ISQM1 minőségirányítási standard 2024 –

A minőségellenőrzés a minőségi követelményeknek való megfelelés vizsgálata a folyamat bármely pontján.

A minőségirányítási rendszer: Irányítási rendszer egy szervezet vezetésére és szabályozására, a minőség szempontjából. Olyan vállalatirányítási rendszer, ahol a vállalatirányítás fő vezérlő elvét a termék minőségének, a követelmények kielégítésének és az ügyfelek elégedettségének szempontjai határozzák meg. (ISO 9000:2015 Alapok és szótár)

Mi változott?

ISQC1

- (a) a vezetés minőségért való felelőssége a társaságon belül
- (b) releváns etikai követelmények
- (c) ügyfélkapcsolatok és konkrét megbízások elfogadása és megtartása
- (d) emberi erőforrások
- (e) a megbízás teljesítése
- (f) figyelemmel kísérés

ISQM1

- (a) **A társaság kockázatfelmérési folyamata**
- (b) Irányítás és vezetőség
- (c) Releváns etikai követelmények
- (d) Ügyfélkapcsolatok és konkrét megbízások elfogadása és megtartása
- (e) Megbízás végrehajtása
- (f) Erőforrások **(emberi, technológiai, szellemi)**
- (g) **Információk és kommunikáció**
- (h) A figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

Mi változott?

ISQC1 is előírta ciklikusan legalább egy lezárt megbízás ellenőrzését minden könyvvizsgálóra, de a ciklus nem volt meghatározva

MER-segédlet

- Egyedül dolgozó könyvvizsgálónál nem szerepel sem a figyelemmel kísérés, sem a lezárt megbízás ellenőrzése
- Többinél „A társaság minőségellenőrzési rendszerének része az ellenőrzési tapasztalatok folyamatos mérlegelése és értékelése, évente a megbízásokból kiválasztott minta alapján.”

Kérdőívek

- egyedül és asszisztenssel dolgozónál arra van kérdés, hogy tartalmazza-e a szabályzat a figyelemmel kísérés követelményeit, de a lezárt megbízás ellenőrzésére nincs
- 2-5 főtől van arra is kérdés, hogy „Felmérték, összegyűjtötték és elemezték-e az előző évi belső ellenőrzés tapasztalatait, meghozták-e a szükséges intézkedéseket a hiányosságok megszüntetése érdekében?”

Mi az egész MIR célja?

A saját működéséből adódó kockázatok mérséklése, lehető legkisebbre csökkentése a végső cél - ez minden könyvvizsgálónak elemi érdeke

A saját működésem rögzítése a standard által előírt összefüggésrendszerben – minőségcélok, minőségi kockázatok, azokra adott válaszok, komponensenkénti bontásban

Belső ellenőrzés? ISO9001?

Működtetek egy rendszert, aminek a végén

- megadom magamnak a tanúsítványt, vagy*
- írok magamnak egy hibalistát és teendő listát, vagy*
- újragondolom az egészet, mert valamit nagyon elrontottam*

TANÚSÍTVÁNY

Az **ÉMI-TÜV SÜD Kft.**
HU – 2000 Szentendre, Dózsa György út 26.
tanúsítja, hogy a

**Biztonságtechnikai Szolgáltató
és Kereskedelmi Kft.**
HU – 2600 Vác
Avar utca 5.

Tűz-, munka- és környezetvédelmi tanácsadás, szolgáltatás,
ipari segédanyag kereskedelem

érvényességi területre vonatkozóan
minőségirányítási rendszert vezetett be és alkalmaz.
Az audit során (jelentésszám: 732078194) bizonyítást nyert,
hogy a rendszer megfelel az

MSZ EN ISO 9001:2015

szabvány követelményeinek.

A tanúsítvány **2022.11.20-tól 2025.11.19-ig** érvényes.
Nyilvántartási szám: **24 100 2566**

Károly Mészáros

ÉMI-TÜV SÜD Kft.
Szentendre, 2022.12.01.

TÜV®

A társaság felelőssége

Egyéni
könyvvizsgálóra is
vonatkozik?

ISQM1 szerint a társaság célja és felelőssége

olyan **minőségirányítási rendszer (MIR) kialakítása, bevezetése és működtetése**, amely **kellő bizonyosságot** nyújt számára arra vonatkozóan, hogy:

- a) a társaság és munkatársai a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban teljesítik felelősségeiket, a megbízásokat ezekkel a standardokkal és követelményekkel összhangban hajtják végre, továbbá
- b) a társaság vagy a megbízásért felelős partnerek által kiadott megbízásokkal kapcsolatos jelentések megfelelőek az adott körülmények között

annak érdekében, hogy a

- MIR működéséért végső felelősséggel és elszámoltathatósággal felruházott személy **évente** levonhassa a minőségirányítási rendszerre vonatkozó **következtetését** arról, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek-e vagy sem, illetve milyen mértékben teljesülnek.

A MIR átfogó értékelése évente kötelező

Kinek kell
levonni ezt a
következtetést?

- az éves MIR értékelés eredményeként a MIR-ről átfogó következtetést kell levonni
- a könyvvizsgáló a következő 3 minősítési lehetőség egyikét állapíthatja meg az adott évre:
 - a) A minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek („*megadom magamnak a tanúsítványt*”)
 - b) A minőségirányítási rendszer kialakítására, bevezetésére és működésére súlyos, de nem átfogó hatást gyakorló hiányosságokat azonosított, de ezeken kívül a minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek; vagy („*írok magamnak egy hibalistát és egy teendő listát*”)
 - c) A minőségirányítási rendszer nem nyújt kellő bizonyosságot arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek. („*újrágondolom az egész rendszeremet, mert valamit nagyon elrontottam*”)

A MIR átfogó értékelése évente kötelező

- A fenti b) vagy (c) következtetés levonása esetén a könyvvizsgáló szolgáltatónak gyors és megfelelő intézkedéseket kell hoznia (és kommunikálnia az asszisztensek felé, ha vannak)

Mi lehet pl
ilyen
intézkedés?

Ki ellenőrzi
ezeket az
intézkedéseket
?

Hatálybalépés

2024. jan. 1-től az ISQC1 helyébe az ISQM1 lép

2023-as
könyvvizsgálatokra
vonatkozik?

A könyvvizsgáló szolgáltatóknak el kell végezniük az ISQC 1 standard szerinti belső minőségellenőrzési rendszerük (a MER) **áttekintését, felülvizsgálatát és átdolgozását**, hogy a könyvvizsgálói munka minőségének biztosítása tekintetében megfeleljenek az új követelményeknek.

Mit kell lefedni a MIR-nek a könyvvizsgáló tevékenységei közül?

- a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára, átvilágítására, egyéb bizonyosságot nyújtó vagy kapcsolódó szolgáltatásokra vonatkozó megbízásokat
- egyéb szakmai szolgáltatásokat nem!

Fontos dátumok

2024. jan. 1-től lép hatályba az ISQM1 és a MIR szabályzat

2024. dec. 31-ig el kell végeznie a könyvvizsgálónak a MIR első értékelését (és ezt követően minden évben!), és ezt dokumentálnia kell

2024. évi minőségellenőrzések még a MER szabályzat alapján

2025. évi minőségellenőrzés fogja először vizsgálni a MIR szabályzat alkalmazását

Különböző ellenőrzéseket végző személyek

Külsősnek
kell lennie?

A MIR-re vonatkozó **végző felelősséggel és elszámoltathatósággal felruházott személy** - értékelnie kell a minőségirányítási rendszert a társaság nevében. Az értékelést egy adott időpontra vonatkozóan kell elvégezni legalább évente.

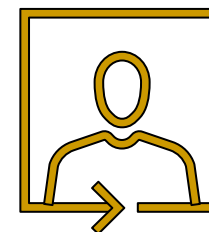
Mikor kell első
alkalommal? 2024

Külsősnek
kell lennie?

A **megbízás minőségének áttekintését végző személy** – jelentés kiadása előtt, ISQM2. Kötelező (1) tőzsdei cégeken (2) ha jogszabály így szól (3) ha a kv a magas kockázatra tekintettel úgy dönt. MNKS: kamarai tagnak kell lennie és rendelkeznie kell a szükséges minősítéssel.

Mikor kell első
alkalommal?
2011. óta

Külsősnek
kell lennie?

•A figyelemmel kíséresi folyamat részeként **lezárt megbízás áttekintését végző személy** ISQM1-ben lévő követelmények: – szakértelem, képesség, objektivitás, idő. MNKS: ha kamarai tag végzi, akkor legyen meg a szükséges minősítése.

Mikor kell első
alkalommal?
Előző után max 3
évvel

2

**Kockázatalapú
megközelítés**

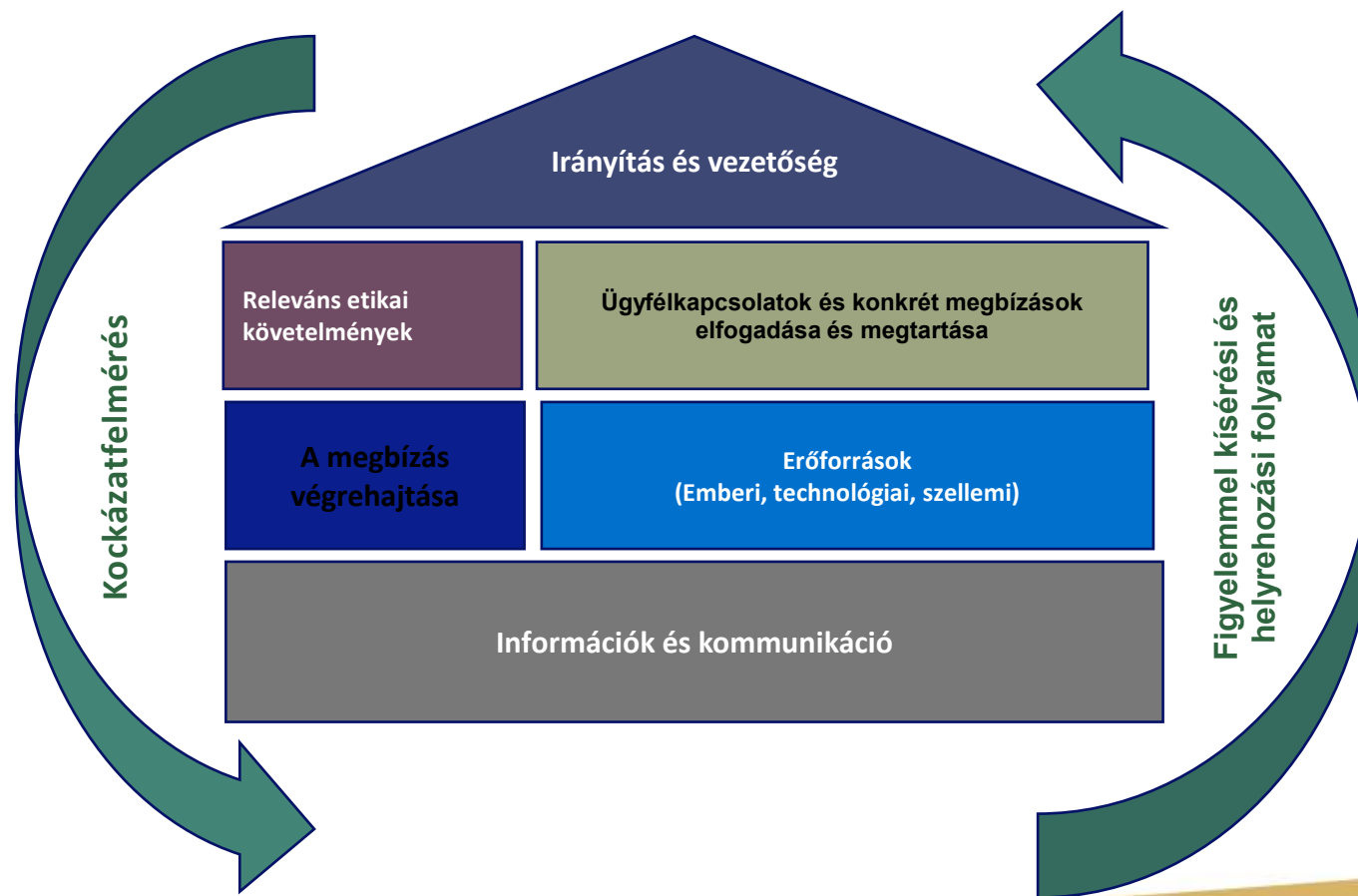
Kockázatalapú szemlélet

Fő eltérés az ISQC1-től a kockázatalapú szemlélet a MIR kialakításakor – minden kv szolgáltató által a saját tevékenységére, kockázataira szabott MIR működtetése az elvárás

MIR 8 komponense:

- 1. A társaság kockázatelemzési folyamata**
2. Irányítás és vezetőség
3. Releváns etikai követelmények
4. Ügyfélkapcsolatok és konkrét megbízások elfogadása és megtartása
5. Megbízás végrehajtása
6. Erőforrások
7. Információk és kommunikáció
- 8. Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat**

A komponensek összefüggése

MIR kialakításának folyamata

MINŐSÉGCELOK

- A társaság által kialakított minőségcélok a MIR egyes komponenseire vonatkozó, a társaság által elérendő kötelező célokból állnak.
- Ezek benne vannak az ISQM1-ben
- Ezen felül, ha a társaság szükségesnek ítéli meg, további minőségcélokat alakíthat ki.

MINŐSÉGI KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE

- Mik lehetnek olyan feltételek, események, körülmények, intézkedések vagy elmaradt intézkedések, amelyek kedvezőtlenül befolyásolhatják a minőségcélok elérését.
- (Mi mehet félre?)
- Fókuszálni kell a társaság jellegére, körülményeire, valamint a társaság által végrehajtott megbízások és a kibocsátandó jelentések típusaira

VÁLASZOK KIALAKÍTÁSA ÉS BEVEZETÉSE

- A társaságnak olyan módon kell a minőségi kockázatok kezelését szolgáló válaszokat kialakítania és bevezetnie, hogy a válaszok a minőségi kockázatok felmérése révén feltárt okokon (gyökérok-elemzésen) alapuljanak és azokra reagáljanak
- A standard 34. bekezdése meghatároz olyan (kötelező) válaszokat, amelyeket a társaságnak mindenképpen bele kell foglalnia a MIR-jébe.

2-7. komponensekre példa

A 2-7. komponensekre a kamara honlapján lévő SZB iránymutatás 2. melléklete ad kiindulópontot

https://mkvk.hu/hu/szervezet/bizottsagok/szakertoi/kozlemenyek/SZB-kozlemeney_iranymutatas_ISQM1

Vonatkozó Standardok:

- [ISQM1](#)
- [ISQM2](#)
- [ISA 220. témaszámú standard \(felülvizsgált\)](#)
- [MNKS](#)
- [A nemzetközi könyvvizsgálati standardok és kapcsolódó anyagok minőségirányítási projektekből eredő módosításai](#)
- [Az IAASB egyéb standardjainak kapcsolódó módosításai az új és felülvizsgált minőségirányítási standardok eredményeképpen](#)

GYAKRAN ISMÉLT
KÉRDÉSEK

Kiemelt szakmai segédanyagok idegen nyelven:

- [Quality Management Toolkit for Small and Medium-Sized Firms, IFAC, Nov. 6 2022, English](#)

Továbbképzési anyagok:

2023. évi kötelező oktatás anyagai

- [2023. évi kötelező oktatás anyagai](#)
- [1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard - Minőségirányítás pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatát vagy átvilágítását, vagy egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra szóló vagy kapcsolódó szolgáltatási megbízásokat végrehajtó társaságok számára \(2023\)](#)

2022. évi kötelező oktatás anyagai:

- [2022. évi továbbképzés tananyaga](#)
- [1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard - Minőségirányítás pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatát vagy átvilágítását, vagy egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra szóló vagy kapcsolódó szolgáltatási megbízásokat végrehajtó társaságok számára](#)
- [2. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard megbízás minőségének áttekintései](#)
- [220. témaszámú \(felülvizsgált\) nemzetközi könyvvizsgálati standard](#)

Kiemelt szakmai segédanyagok magyar nyelven:

- [Minőségirányítási Kézikönyv 2024](#)
- [Iránymutatások az ISQM 1 alkalmazásához](#)
- [Ellenőrző lista az ügyfél és megbízás elfogadásához/megtartásához](#)
- [Európai Könyvvizsgálói Közfelügyelet Bizottsága \(CEAOB\) ellenőrzési kérdőíve \(magyar\)](#) (Nem hivatalos magyar fordítás, mely a CIAOB angol nyelven publikált szakmai anyaga alapján készült.) Az eredeti angol nyelvű anyag letölthető az alábbi linkről: [COMMON AUDIT INSPECTION METHODOLOGY - Risk Assessment Process](#)

Európai Könyvvizsgálói Közfelügyelet Bizottsága (CEAOB) ellenőrzési kérdőíve

Nem hivatalos fordítás!

A magyar (nem hivatalos) fordítás a CIAOB angol nyelven publikált szakmai anyaga alapján készült, mely letölthető az alábbi linkről:

https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-01/ceaob-caim-risk-assessment-process_en.pdf

				és felmérte-e azokat a minőségi kockázatokat, amelyek hátrányosan befolyásolhatják e minőségcél elérését.	
Irányítás és vezetőség	01-02	Válaszok	A válaszok kialakításának és bevezetésének értékelése	Értse meg és értékelje, hogy a 1. minőségcélhoz és a kapcsolódó alcélokhoz kapcsolódó minőségi kockázatokat lefedő válaszokat megfelelően alakították-e ki és vezették-e be annak érdekében, hogy ezek kezeljék a minőségi kockázatokat és mérsékeljék annak a lehetőségét, hogy ezek a minőségi kockázatok előfordulnak és hatással vannak ezen minőségcél elérésére.	ISQM1 26.§ A49-A51 ISQM1 28.§ (a) pont A55-A56
Irányítás és vezetőség	01-03	Elvárt jó gyakorlatok	A válaszok értékelése az elvált jó gyakorlatok szerint	Az alábbi szempontok megértése és értékelése: - Mik a könyvvizsgáló cég értékei? Vannak-e konkrét könyvvizsgálati értékek? Rendszeresen tart-e a könyvvizsgáló cég képzéseket, vagy promóciós kampányokat folytat-e az értékeiről? - Melyek a könyvvizsgáló cég által elvárt/támogatott magatartások? Milyen eszközökkel biztosítják, hogy a könyvvizsgáló cégen belül az emberek az elvart magatartásnak megfelelően legyenek képesek eljárni? Értékeli-e a könyvvizsgáló cég a hibákból való tanulás fontosságát a támogatott viselkedések révén (a folyamatos fejlesztés kultúrája)? - Mi a könyvvizsgáló cég kinyilvánított célja, kapcsolódik-e közérdekhez, és ha igen, hogyan? Konzisztens-e a megbízások minőségi végrehajtásával, és ha igen, milyen módon? - Tartalmaz-e a cég célja összefüggést a könyvvizsgálat tágabb értelemben vett fontosságával (üzleti vagy tőkepiaci bizalom), nem csak a cég hírnevével kapcsolatos kockázatok kezelésére és az ügyfeleknek a megfelelőség elérésében nyújtott segítségre fókuszál?	

IRÁNYÍTÁS ÉS VEZETŐSÉG

MINŐSGÉCÉLOK	MINŐSÉGI KOCKÁZATOK	VÁLASZOK (POLITIKÁK ÉS ELJÁRÁSOK)	REF.
1) Elkötelezettség a minőség iránt, mely magában foglalja a következőket: A könyvvizsgáló felelősség vállalása a MIR rendszer kialakításáért és megvalósításáért A megbízások következetesen minőségi végrehajtása a standardok követelményeinek megfelelően, A szakmai etikai követelmények fontosságának figyelembevétele a megbízások elvállalása, illetve végrehajtása során, A minőség fontossága általában véve, és a megbízások elvállalása, a pénzügyi- és működési döntések meghozatala során is (pl. a vállalt megbízási díjakról való döntések tekintetében),	<u>Kockázat 1</u> Az egyéni könyvvizsgáló nem rendelkezik kellő és megfelelő ismeretekkel: - az új ISQM-ek követelményeiről (beleértve ezeknek a jövőben bekövetkező esetleges változásait), - a szakmai standardok mindenkori változásairól, - a szakmai etikai követelmények mindenkori változásairól.	<u>Kockázat 1-re</u> A könyvvizsgáló rendszeresen részt vesz a szakmai-, a minőségirányítás- és az etikai standardokról szóló kamarai képzéseken, áttanulmányozza az erre vonatkozóan elérhető kamarai és más segédanyagokat, és ha szükséges, konzultációt folytat ezekben a témákban nagy tapasztalattal és jártassággal rendelkező szakemberekkel, hogy megszerezze a megfelelő ismereteket, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a vonatkozó követelményeknek meg tudjon felelni az egyes megbízások végrehajtása során	

- Az asszisztensek minőség iránti elkötelezettségének erősítése a következő minőségi célkitűzéseken keresztül:
 - ✓ A MIR-en belüli megbízások teljesítésével kapcsolatos minőségért való felelősségüknek és az elvárt viselkedésüknek a megerősítése.
 - ✓ Cselekedeteik és viselkedésük révén bizonyítsák a minőség iránti elkötelezettségüket, fejlesszék és fenntartsák a megfelelő kompetenciát a feladataik ellátásához.

Kockázat 2

- A könyvvizsgáló nem tudja érvényesíteni a megbízási díjban a megbízás minőségi végrehajtásához szükséges munkaráfordítás ellenértékét, mégis elvállalja a megbízást.

Kockázat 3

- Az asszisztensek nem ismerik pontosan a minőségért való saját felelősségüket és a tőlük elvárt viselkedést, valamint a szakmai kompetenciáik fejlesztése iránti elvárásokat és ezek teljesítésének módját, lehetőségeit.

Kockázat 2-re

- A megbízás minőségének biztosítására különös hangsúlyt helyez, függetlenül attól, hogy az meg nem térülő többlet ráfordításokkal jár. (Pl. szükség esetén külső konzultációkat vesz igénybe).

Kockázat 3-ra

- A könyvvizsgáló az asszisztens felvételekor és azt követően minden évben legalább egyszer kommunikálja az asszisztens(ek) felé az adott minőségcélhoz kapcsolódó, velük szembeni elvárásokat és megbeszéli velük a további szakmai fejlődésükhöz igénybe vehető lehetőségeket, javaslatait.

2) A könyvvizsgáló a magatartásán keresztül a minőség iránti elkötelezettséget tanúsít. (Pl.: udvariasság, gyors reagálás, megbízhatóság, szakmaiság, határidők betartása.)	<u>Kockázat</u> Összetorlódó megbízások, határidők esetén a felmerülő kérdések, jelentős szakmai megítélést, esetleg konzultációt igénylő témák azonosítása elmarad, vagy időhiány léphet fel a szükséges szakmai megfontolások, konzultációk lebonyolítására. Az ügyfél felé történő gyors reagálás is veszélybe kerülhet.	<i>{Könyvvizsgáló által kidolgozandó saját válasz intézkedések felsorolása}</i>	
3) A folyamatos szakmai fejlődés iránti elkötelezettség, a megbízások végrehajtásához szükséges szakmai ismeretek naprakészen tartása (pl. folyamatos tanulásra való igény és erre megfelelő idő- és források megtervezése).	<u>Kockázat</u> Nem foglalkozik a folyamatos önképzéssel, és a munkatársak (ha vannak) erre való ösztönzésével.	A SZAKma című újság rendszeres olvasása, továbbképzéseken való részvétel. A fejlesztendő ismeretek felismerése és azok megszerzésére terv kidolgozása.	
4) Az erőforrás-szükségleteket, beleértve a pénzügyi erőforrásokat, a könyvvizsgáló megtervezi, és az esetlegesen hiányzó erőforrások megszerzése, valamint a konkrét megbízásokhoz való hozzárendelése a könyvvizsgáló minőség iránti elkötelezettségével összhangban történik.	<u>Kockázat</u> A megbízás elvállalásakor nem megfelelően méri fel az egyes megbízások erőforrás-szükségleteit és nem intézkedik kellő időben azok megszerzése iránt, ami csorbítja a minőség iránti elkötelezettségét, és ez veszélyeztetheti egy vagy akár több minőségcél elérését.	• A kialakult helyzet ügyféllel való megbeszélése, határidő módosítás kérése (ha lehetséges).• Asszisztencia bevonása menet közben sürgősséggel.• Szakmai konzultációk lefolytatása a jelentős megítélést igénylő kérdésekről.	

Releváns etikai követelmények

MINŐSÉGCÉLOK	MINŐSÉGI KOCKÁZATOK	VÁLASZOK (POLITIKÁK ÉS ELJÁRÁSOK)	REF.
1) A könyvvizsgáló és munkatársai: ismerik a megbízásokra vonatkozó releváns etikai követelményeket; és teljesítik a megbízásokra vonatkozó releváns etikai követelményekkel kapcsolatos felelősségeiket.	<u>Kockázat 1</u> A könyvvizsgáló vagy a munkatársai nem ismerik és/vagy nem értik a társaságra és a megbízásaira vonatkozó etikai követelményeket. <u>Kockázat 2</u> Előfordulhat, hogy a könyvvizsgáló nem azonosítja, nem értékeli, és nem foglalkozik a vonatkozó etikai követelményeknek való megfelelést veszélyeztető körülményekkel.	<u>Kockázat 1-re</u> Az ismeretek szinten tartása a vonatkozó etikai követelményekről, egyrészt a kamarai továbbképzések révén, másrészt önképzés formájában. Munkatársak foglalkoztatása esetén: a releváns etikai normák ismertetése a munkatársakkal (éves oktatás formájában), <u>Kockázat 2-re</u> a munkatársak részére az ügyfelekre vonatkozó szükséges információk megadása, az ügyféllisták rendszeres (évente, félévente) történő átadása, és a munkatársak függetlenségi nyilatkozatainak bekérése az ügyféllistára vonatkozóan.	

Kockázat 3

Annak kockázata, hogy a könyvvizsgáló az ügyfélnek olyan nem megengedett (tiltott) szolgáltatást nyújt, amely sérti a függetlenséget vagy a vonatkozó etikai követelményeknek való meg nem felelést eredményez (pl. nincs IFRS minősítése és olyan megbízást vállal el, ahol a megbízó IFRS-ben vezeti a könyveit és készíti el a pénzügyi kimutatásait).

Kockázat 4

A Társaság nem vizsgálja ki és nem kezeli a vele szemben érkezett panaszokat, esetleges gyanúsításokat.

Kockázat 2-re és Kockázat 3-ra

A könyvvizsgálónak ki kell alakítania és be kell építenie a megbízások munkafolyamataiba olyan eljárásokat, amelyek segítik őt (és a munkatársait) az etikai normák megsértését veszélyeztető körülmények felismerésében, az esetleges megsértéseknek a könyvvizsgáló tudomására jutásában és időben való megfelelő kezelésében. (Beleértve a gyökérok azonosítását, a szükséges helyrehozó intézkedés megtételét, az esetlegesen szükséges kommunikációt pl. az ügyfél irányítása felé, és mindezek dokumentálását.)

Kockázat 4-re

A Társaságnak ki kell dolgoznia arra vonatkozó eljárásokat, hogy hogyan vizsgálja ki és oldja meg az olyan panaszokat és gyanúsításokat, amelyek azt kifogásolják, hogy az elvégzett munka nem felelt meg a vonatkozó szakmai- vagy etikai standardoknak, vagy a jogszabályoknak.

Releváns etikai követelmények

MINŐSÉGCÉLOK	MINŐSÉGI KOCKÁZATOK	VÁLASZOK (POLITIKÁK ÉS ELJÁRÁSOK)	REF.
2) Mások vagy a szolgáltatók, akikre vonatkoznak a Társaságra és a Társaság megbízásaira vonatkozó releváns etikai követelmények: (i) ismerik a rájuk vonatkozó releváns etikai követelményeket; és (Hiv.: A22., A24., A65. bekezdések) (ii) teljesítik a rájuk vonatkozó releváns etikai követelményekkel kapcsolatos felelősségeiket.	<u>Kockázat 1</u> Mások vagy a szolgáltatók nem ismerik a rájuk vonatkozó releváns etikai követelményeket. <u>Kockázat 2</u> • Mások vagy a szolgáltatók nem azonosítják, nem mérik fel és nem jelentik a Társaság releváns etikai követelményeinek való megfelelésüket fenyegető veszélyeket.	<u>Kockázat 1-re</u> A szolgáltatóval kötött szerződésbe bele kell foglalni a rá vonatkozó releváns etikai követelményeket és az ezeknek való megfelelési kötelezettséget. • Ha komponens könyvvizsgáló bevonására kerül sor (konszolidált pénzügyi kimutatások auditja esetén), a csoport könyvvizsgáló által kiadott könyvvizsgálati instrukciókba bele kell foglalni a releváns etikai követelményeket, és szükség esetén a komponens könyvvizsgáló részére ezekről részletesebb tájékoztatást kell adni. <u>Kockázat 2-re</u> • Eljárásokat kell kialakítani és bevezetni arra, hogy mások vagy a szolgáltatók miként azonosítsák, mérik fel és jelentsék a Társaságnak a releváns etikai követelményeknek való megfelelésüket fenyegető veszélyeket.	

3

Figyelemmel
kísérési és
helyrehozási
folyamat
komponens

Figyelemmel kíséresi és helyrehozási komponens

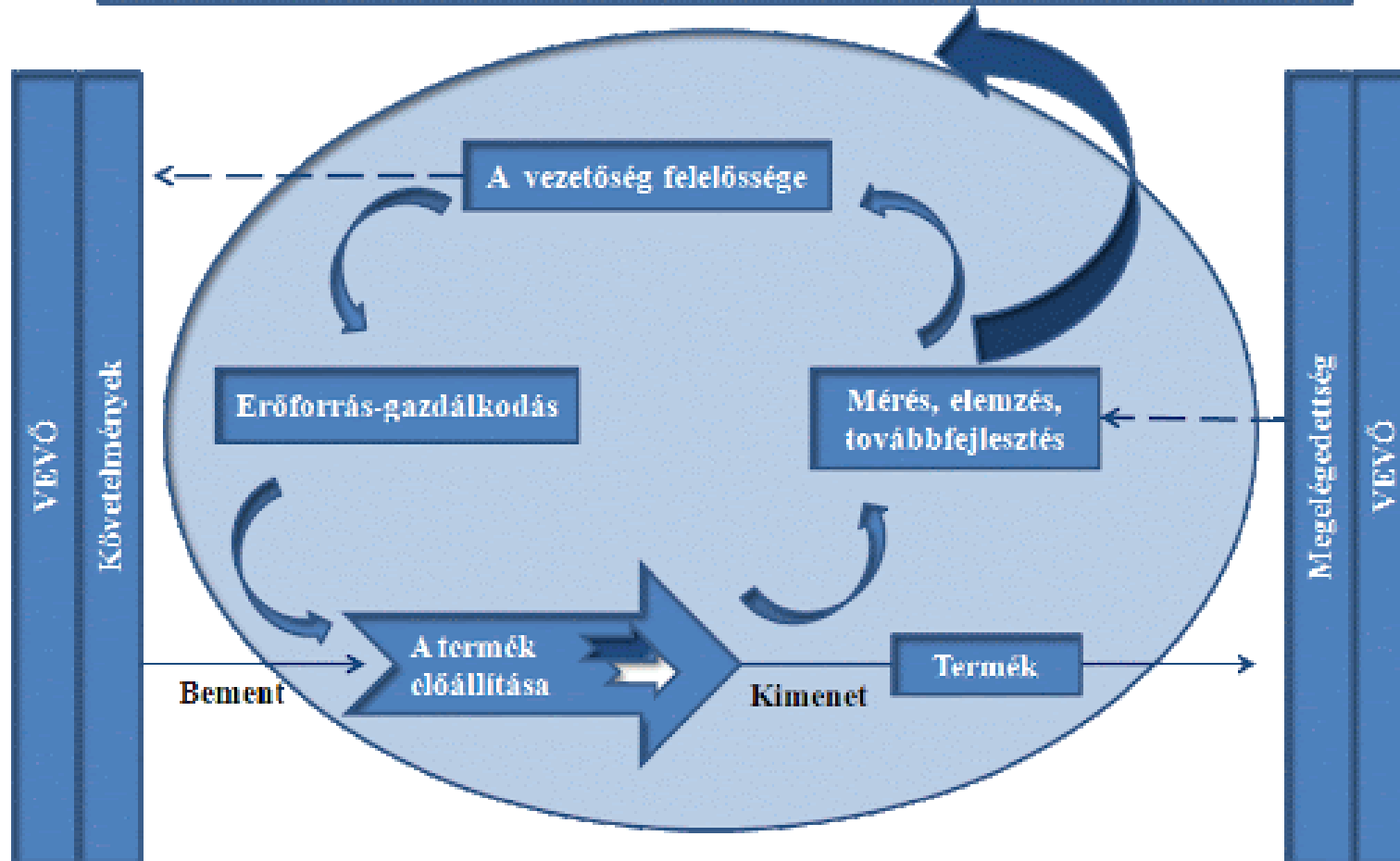
- Ellenőrzési és visszacsatolási folyamat a MIR működéséről
- Célja:
 - 1) releváns, megbízható és időszerű információt nyújtson arról, hogy a megbízások elfogadására és végrehajtására kialakított minőségirányítási rendszer hogyan működik, és
 - 2) megfelelő intézkedéseket tegyenek az azonosított hiányosságokra való válaszadás céljából úgy, hogy a hiányosságokat időben helyrehozzák
- El kell végezni a MIR legalább évente, egy adott időpontra vonatkozó értékelését.
- Ehhez az éves értékeléshez az input a figyelemmel kíséresi tevékenység eredménye.

Mi ez?

A saját szubjektívitasunkból, rutinunkból, megszokásból, az idő és egyéb nyomás miatti kockázatokból adódó esetleges hibákra rámutasson, felnyissa a szemünket, hogy mire vigyázzunk jobban a jövőben

AMINÓSÉGI RENDSZER FOLYAMATOS TOVÁBBFEJLESZTÉSE

Figyelemmel kíséresi tevékenységek

- *A figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat* komponens keretében a MIR-ben erre az évenkénti MIR értékelési tevékenységre is ki kell térni – mit fog csinálni, milyen gyakran, mikor, mekkora mintán.
- A külső ellenőrzések megállapításai, ügyféltől, külső szolgáltatótól érkező visszajelzések mind információ adhatnak ahhoz, hogy megfelelő figyelemmel kíséresi tevékenységeket tudjon tervezni a könyvvizsgáló
- A figyelemmel kíséresi tevékenység többféle lehet, pl. folyamatban lévő megbízások áttekintése adott szempontból, egy adott munkán eltöltött terv és tény munkaórák elemzése, túlórák elemzése, de a legfontosabb az elvégzett megbízások áttekintése

8.2 sz. melléklet: Megállapítások nyilvántartása

Ezt a formanyomtatványt az Ön saját praxisának ténylegesen körülményei figyelembevételével Önnek változtatnia, módosítania szükséges!

Használja a megállapítások nyilvántartását arra, hogy egy helyen összegyűjtse a figyelemmel kíséresi tevékenységekből származó megállapításokat.

#	Megállapítás leírása	Dátum	Megbízás azonosítója	Forrás	A minőségirányítási rendszerre gyakorolt hatás értékelése	Hiba-hivatkozás	Megjegyzések

Hiányossági értékelési munkalap

Hiányossági értékelési munkalap		
Hibahivatkozás		
Hiányossági összefoglaló	<i>A hiányosság részletezése</i>	
Befejezte	<i>A munkalapot kitöltő személy neve</i>	

(a) értékelje az azonosított hiányosságok súlyosságát és elterjedtségét

Az ISQM 1 41. bekezdésének való megfelelés érdekében a társaságnak a hiányosságok súlyosságát és kiterjedtségét az alábbiak szerint kell értékelniük:

1. a hiányosság kiváltó okának kivizsgálása; és
2. A hiányosságoknak a minőségirányítási rendszerre gyakorolt hatásának értékelése egyenként és összességében.

1. Gyökérok elemzése

A hiányosság kiváltó okának vizsgálatakor a megfelelő korrekciós intézkedések meghatározása érdekében vegye figyelembe a következőket:

- *A minőségirányítási rendszer szempontjainak megtervezése és végrehajtása*
- *A kiváltó okok kivizsgálásának folyamata*
- *A hiányosság bekövetkezéséhez hozzájáruló alapvető tényezők*
- *Kompenzáló tényezők, amelyek csökkenthetik a minőségirányítási rendszerre gyakorolt hatást*

2. A hiányosságnak a minőségirányítási rendszerre gyakorolt hatásának értékelése

A hiányosság hatásvizsgálatakor vegye figyelembe a következőket:

- *A minőségirányítási rendszer azon aspektusai, amelyekre a hiányosság hatással volt, pl. minőségi célkitűzés, minőségi kockázat, válaszok*
- *A hiányosság jellege és az, hogy azt korábban más megbízások és/vagy a minőségirányítási rendszer más aspektusai kapcsán azonosították-e már*

(b) Helyrehozás

Intézkedés a helyreállítás érdekében	<i>A hiányosság orvoslásához szükséges intézkedés részletezése</i>
A helyrehozó intézkedések értékelése	<i>Értékelje a helyrehozó intézkedés kialakításának megfelelőségét, és az hogy az kezeli-e a megállapított kiváltó okot.</i>
Esedékesség	<i>Az intézkedés végrehajtásának időpontja</i>
A hatékonyság értékelésének időpontja	<i>A végrehajtás hatékonyságát a következő időpontban kell értékelni</i>

(c) A helyrehozó intézkedések hatékonyságának értékelése

1. A korrekciós intézkedés hatékonyan kezelte-e az azonosított hiányosságot?	Igen ☐ Nem szükséges további intézkedés Nem ☐ További intézkedések részletezése az alábbiakban
2. Részletezze a megtett/szükséges további intézkedéseket	

Megbízások utólagos ellenőrzése

Mi a következménye,
ha nem csináltatom
meg?

- *A figyelemmel kíséresi tevékenységekbe* bele kell foglalni a lezárt megbízások egy részének utólagos független ellenőrzését,
 - LEZÁRT!
 - UTÓLAGOS!
 - FÜGGETLEN!
- MIR-ben meg kell határozni, hogy milyen szempontok alapján választja ki a könyvvizsgáló az utólagos ellenőrzésre kerülő megbízásokat.

Milyen szempontok alapján
érdemes választani?

Hány
megbízást kell
kiválasztani?

A könyvvizsgáló választja ki
a megbízás(oka)t?

Megbízások utólagos ellenőrzése

Ha ugyanez a könyvvizsgálat megbukik a következő minőségellenőrzésen, ki a felelős?

- Egyéni könyvvizsgáló esetében is el kell végezteni a MIR-ben meghatározott szempontok szerint kiválasztott legalább egy (vagy több) befejezett megbízás utólagos ellenőrzését, a MIR-ben meghatározott ciklikussággal.
- Az MNKS szerint ez a ciklikusság „legalább három évente”
- Mivel a teljes MIR rendszert évenként értékelni kell, és ennek az értékelésnek nagyon lényeges információ forrása a megbízások utólagos ellenőrzése, érdemes lehet a kötelezően előírt három évnél gyakrabban elvégezteni kiválasztott megbízások utólagos ellenőrzését.

Honnan indul a 3 év?

Lehet módosítani a dokumentáción, ha nagy hibát talál az ellenőr az utólagos ellenőrzés során?

Mi a felelőssége a lezárt megbízás ellenőrzését elvégző könyvvizsgálónak?

Ki végezheti megbízások utólagos ellenőrzését?

- olyan személy, aki rendelkezik megfelelő szakértelemmel, képességekkel és idővel, és
- megfelel az objektivitás általános etikai követelményének, és
- megfelel az MNKS-ben rögzített további előírásnak (rendelkeznie kell az ügyfél könyvvizsgálójára nézve jogszabályban előírt speciális könyvvizsgálói minősítéssel)
- megfelel a MIR-ben a könyvvizsgáló által esetleg előírt további követelményeknek (pl. legyen másik megyéből, legyen min. 15 éves aktív státusza, stb.)

Erre szerződést
kell majd kötni?

Ezt kiváltja a
kamarai minőség-
ellenőrzés?

Ki végezheti megbízások utólagos ellenőrzését?

- <https://mkvk.hu/hu/kamarai/kozlemenyek/tajekoztato-befejezett-megbizasok-ellenorzeset-vallalo-kamarai-tagok-vizsgajarol-es-nevjegyzekbe-vetelerol>
- Ez egy lehetőség, nem kötelező a listáról választani

Nem szegem meg
ezzel a
titoktartást?

Hol fogok ilyen
személyt találni?

Ez egy ingyenes
kamarai
szolgáltatás?

Ki NEM végezheti megbízások utólagos ellenőrzését?

- a megbízásért felelős partner, vagyis maga a megbízást végrehajtó egyéni könyvvizsgáló,
- a megbízás végrehajtásában közreműködő személy (könyvvizsgáló asszisztens vagy a megbízási munkacsoport másik kamarai tag könyvvizsgáló tagja, valamint
- az a könyvvizsgáló, aki ugyanazon megbízás tekintetében a megbízás minőségének (a könyvvizsgálói jelentés kiadása előtti) független áttekintését végezte.

Ha két könyvvizsgáló van egy cégben – ellenőrizhetik egymást?

Végezheti könyvvizsgáló családtag?

Végezheti szüneteltető könyvvizsgáló?

A MIR átfogó értékelése

- *Ön-visszamérés, önértékelés, tükörbe nézés, szembesíteni magam azzal, hogy megfelelő munkát végeztem-e az év során*
- *Elgyászolom a saját tökéletességembe vetett hitemet – tagadás, harag, alkudozás, depresszió, elfogadás*
- *Megkeresem a talált hibák igazi okait*
 - *Buta volt az asszisztens, azért felejtett el elvégezni egy tesztet? lehet, de...*
 - *Nem kapott megfelelő képzést, nem felügyeltem megfelelően a munkáját, nem kellő alaposággal tekintettem át a munkapapírjait a végén a határidő közelsége miatt – nézzünk magunkba*
 - *Rossz minőségű volt a könyvelés, azért maradt a beszámolóban több hiba, amit nem vettem észre? lehet, de...*
 - *Időhiány – be kellett volna vonni asszisztentst? Tudáshiány – konzultálni kellett volna másik könyvvizsgálóval? Informatikai probléma – be kellett volna vonni informatikust?*

A MIR átfogó értékelése

- *Hogyan tudom ezeket a jövőben elkerülni? Komponensenként végiggondolni!*
 - *Elég képzést adok az asszisztensnek? Be kellene íratni tanfolyamra? Vegyek fel még egyet? Vagy cseréljem le?*
 - *Túl sokat vállalok egyidőben? Át kellene ütemezni a könyvvizsgálataimat?*
 - *Elektronikus archiválás 60 napra 2025-től – hogy fogom tudni megoldani?*
 - *Ügyfélfogadás – akarok én a jövőben ezzel a könyvelővel dolgozni?*
 - *Konzultációk, informatikus bevonása, megbízások utólagos ellenőrzése – fedezik ezeket az én díjaim?*
- *Dokumentálom a MIR-ben*

A MIR átfogó értékelése évente kötelező

Kinek kell
levonni ezt a
következtetést?

- az éves MIR értékelés eredményeként a MIR-ről átfogó következtetést kell levonni
- a könyvvizsgáló a következő 3 minősítési lehetőség egyikét állapíthatja meg az adott évre:
 - a) A minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek;
 - b) A minőségirányítási rendszer kialakítására, bevezetésére és működésére súlyos, de nem átfogó hatást gyakorló hiányosságokat azonosított, de ezeken kívül a minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek; vagy
 - c) A minőségirányítási rendszer nem nyújt kellő bizonyosságot arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek.
- A fenti b) vagy (c) következtetés levonása esetén a könyvvizsgáló szolgáltatónak gyors és megfelelő intézkedéseket kell hoznia (és kommunikálnia az asszisztensek felé, ha vannak)

Mi lehet pl
ilyen
intézkedés?

Ki ellenőrzi
ezeket az
intézkedéseket
?

9.1 sz. melléklet: A minőségirányítási rendszer értékelése

Az egyedül dolgozó könyvvizsgáló köteles legalább évente értékelni a minőségirányítási rendszert, hogy megfeleljen az ISQM 1. 53. bekezdésének. Ezt az ellenőrző listát az Ön saját praxisának ténylegesen körülményei figyelembevételével Önnek változtatnia, módosítania szükséges!

Minden egyes "nem" választ adó kérdésre vonatkozóan adja meg észrevételeit, következtetéseit és javaslatait (ha szükséges).

		Igen	Nem	N/A	Szükséges intézkedés
1.	Dokumentálta-e a könyvvizsgáló a minőségirányítási rendszerét? (ISQM 1, 57. bekezdés)				
2.	A minőségirányítási rendszer dokumentációja minden lényeges szempontból megfelel az ISQM 1 követelményeinek? (ISQM 1, 58. és 60. bekezdés): Ez magában foglalja a társaság minőségi célkitűzéseinek, a minőségi kockázatoknak és az ezekre adott válaszoknak az egyéb vázolt követelmények mellett történő meghatározását.				
3.	Háromévente legalább egy lezárt megbízást megvizsgáltak-e? (ISQM 1. 38(c) bekezdés)				
4.	A befejezett megbízások ellenőrzésekor érvényesült-e, hogy az ellenőrzést végző személy nem volt a megbízásért felelő munkacsoport tagja, sem a megbízás minőségének áttekintését (EQR) végző személy az adott megbízással kapcsolatban?				
5.	Azonosított-e olyan hiányosságokat, amelyek rendszeresnek, ismétlődőnek vagy más módon jelentősnek tűntek, és azonnali helyrehozó intézkedést igényelnek?				
6.	Van-e bizonyíték arra, hogy a könyvvizsgáló által kiadott jelentés nem volt megfelelő?				
7.	Volt-e bizonyíték arra, hogy az előírt eljárásokat a megbízással kapcsolatban nem végezték el?				
8.	Megállapította-e a könyvvizsgáló az összes jelentős hiányosság mögöttes okát? (ISQM 1, 41. bekezdés a) pont)				

A minőségirányítási rendszer értékeléséről szóló jelentés

Az értékelést **[kezdőnap]** és **[zárónap]** között végeztem.

Következtetés **[Válasszon egyet!]**:

- [(a) A minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt a társaságnak arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek;*
- (b) A minőségirányítási rendszer kialakítására, bevezetésére és működésére súlyos, de nem átfogó hatást gyakorló azonosított hiányosságokkal kapcsolatos kérdéseken kívül a minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt a társaságnak arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek; vagy*
- (c) A minőségirányítási rendszer nem nyújt kellő bizonyosságot a társaságnak arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek.]*

A következtetés alapja:

1. A társaság **[rendelkezik/nem rendelkezik]** írásos minőségirányítási kézikönyvvel (MIR kézikönyv) és/vagy minőségirányítási politikával és eljárásokkal.

(magyarázatot kell fűzni, ha a következtetés negatív)

2. Véleményem szerint az írásos minőségirányítási kézikönyv (MIR kézikönyv) tartalma **[minden lényeges szempontból megfelel/nem felel meg]** az **ISQM 1** követelményeinek.

3. Hiányzó vagy nem megfelelő irányelveket, eljárásokat és/vagy dokumentációt [*találtam/nem találtam*] a MIR kézikönyvben.

(magyarázatot kell fűzni, ha a következtetés negatív)

4. Háromévente minden legalább egy befejezett megbízás ellenőrzésére sor került. A befejezett megbízások esetében ellenőriztem, hogy az ellenőrzést végző személy nem volt sem a megbízásért felelős munkacsoport tagja, sem a megbízás minőségének áttekintését (EQR) végző személy az adott megbízáson.

(Adja meg az egyes kiválasztott megbízások részleteit, beleértve a megbízás típusát, az ügyfél nevét és az év végi dátumot.)

5. A megbízási dossziékban olyan hiányosságokat [*találtam/nem találtam*], amelyek szisztematikusnak, ismétlődőnek vagy más módon jelentősnek tűntek, és azonnali helyrehozó intézkedést igényelnek.

(A feltárt hiányosságok részleteinek beillesztése)

6. [*Találtam/nem találtam*] bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az általam kiadott jelentés nem volt megfelelő.

(Írja be azon bizonyítékok részleteit, amelyek arra utalnak, hogy a kiadott jelentés esetleg nem volt megfelelő)

7. Bizonyítékot [*találtam/nem találtam*] arra, hogy a standardok vagy az általam előírt megbízási eljárásokat nem végeztem el.

4

Hogyan vonatkozik
mindez az egyedül
dolgozó
könyvvizsgálókra?

Hol lehet egyszerűsíteni?

- A méretre szabhatóság szempontjai észszerűen alkalmazhatók. A standard engedi, hogy megállapítsák és a MIR szabályzatban rögzítsék azokat a minőségirányítási komponenseket, vagy a komponenseken belüli azon minőségcélokat, amelyek az egyszerű szervezeti felállásból adódóan nem relevánsak.
- *Pl. Irányítás és vezetőség* komponensnél a szervezeti felépítéssel foglalkozó, a társaságon belüli feladatköröket, felelősségeket és hatáskört, irányítást, felügyeletet és ellenőrzést kijelölő minőségcél nem releváns.
- *Pl. Információ és kommunikáció* komponens társaságon belüli és munkacsoportok közötti kommunikációról szóló minőségcélja nem lesz releváns.
- *Pl.* ha csak könyvvizsgálati megbízásokat vállal el, akkor a MIR-ben elég a könyvvizsgálati megbízásokra vonatkozó belső szabályokat rögzíteni – és azt, hogy átvilágítást, egyéb bizonyosságot nyújtó vagy kapcsolódó szolgáltatási megbízásokat nem vállal.

MIR lehetséges formátuma

- **Egyéni könyvvizsgáló vagy egyszemélyes könyvvizsgáló társaság esetében az alábbihoz hasonló, egyszerű mátrixforma is megfelelő lehet**

	Komponens megnevezése	Minőségcélok	Minőségi kockázatok	Válaszok (politikák és eljárások)	Hivatkozás/ referencia
1	Irányítás és vezetőség				
2	Releváns etikai követelmények				
3	Ügyfélkapcsolatok és konkrét megbízások elfogadása és megtartása				
4	Megbízás végrehajtása				
5	Erőforrások				
6	Információk és kommunikáció				

Mikor kell változtatni a MIR-en?

- Ha változnak a célok, a kockázatok vagy a válaszok
- Pl. új előírások lépnek be
 - 2025. üzleti évtől a könyvvizsgálati dokumentációt elektronikusan kell archiválni és 8 évig megőrizni
 - 2025. üzleti évtől a könyvvizsgálói jelentést elektronikusan kell aláírni és időbélyegzővel ellátni
 - *Erőforrások és a Megbízás végrehajtása* komponenseket érintheti mindkét változás
- Pl. felvesz egy asszisztentst – *Irányítás és vezetőség* és *Információ és kommunikáció* komponenseknél új minőségcélok lesznek relevánsak

Kitekintés – V4

Lengyelország

- A közfelügyelet erőltette, hogy amint lehet, bevezessék, már 2023. jan. 1-től é
- Nagy zavart okozott
- Csökkent az aktív könyvvizsgálók száma, sokan nem vállalták a megfelelést
- A közfelügyelet a lezárt megbízások utólagos áttekintését végző személyeket is ellenőrzi

Szlovákia, Csehország

- Szintén 2023. jan. 1-től

Csehország

- A passzív tagok közül sokan vállalnak utólagos áttekintést

5

Elérhető
segédletek

Elérhető segédletek

<https://mkvk.hu/hu/tudastar/minosegiranyitasi-tudasbazis>

https://mkvk.hu/hu/szervezet/bizottsagok/szakertoi/kozlemenyek/SZB-kozlemeny_iranymutatas_ISQM1

Készül az IFAC által kisebb könyvvizsgáló cégekre kiadott MIR eszköztár fordítása, angolul:

<https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-11/IFAC-CAANZ-Quality-Management-toolkit-SMPs--.pdf>

és a közfelügyelet európai bizottsága által elfogadott MIR-t ellenőrző kérdőív fordítása, angolul:

https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-01/ceaob-caim-risk-assessment-process_en.pdf

6

**Egyéb szakmai
témák**

Mi történik ezen kívül?

- **Díjajánlás aktualizálása (2024. június)**
- **KKV könyvvizsgálati útmutatót aktualizálása (2024. eleje)**
- **Könyvvizsgálati dokumentáció archiválása – mit, mikor, hol?**
- **LCE standard**
- **Fenntarthatóság - jön**

Köszönöm a figyelmet!